

פרוטוקול מס' 251

מישיבת ועדת הכספים

יום ו', ל' ניסן תשל"ה - 11.4.1975, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הועדה:

י. קרגמן - היו"ר
ע. אמוראי
א. אפרת
ש. ארליך
מ. ארנס
י. בן-מאיר
י. גולן
צ. גרשוני
ב.צ. חלפון
א. מלמד
י. פלומין
ד. קורן
ח. קורפו
נ. קצב
מ. שחל
א. שוסטק

מוזמנים:

מ. נוידרפר - הממונה על הכנסות המדינה
י. גבאי - מינהל הכנסות המדינה
ד. שטאוב - מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

היועצה"כ לועדה:

א.נ. פלוג

קצרנית:

מ. איזנברג

סדר-היום:

- א. שאילתות והצעות של חברי הועדה;
- ב. אומדן הכנסות המדינה לשנת התקציב 1975;
- ג. חוק מס רכוש וקרן פיצויים - קביעת סכום ניכוי מן השווי של דירת מגורים;
- ד. חוק מס רכוש וקרן פיצויים - קביעת סכום מכסימלי לשווי כל נכסיו של בעל נכס לצורך סעיף 40(ה);
- ה. פטור ממס רכוש לפי סעיף 40(ד) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961.

א. שאילתות והצעות של חברי הועדההיו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.

א. אפרת:

הפרסום בעתון "דבר" על דיוני הועדה אחמול, גרם לי עגמת נפש רבה, ולא משום שהמדובר בשר הקליטה שהופיע בישיבה זו; באותה מידה היחה נגרמת לי עגמת נפש אילו היה מדובר בשר אחר והדברים היו מוצגים בצורה מעוותת כפי שהוצגו. אי אפשר להציג את הדברים בצורה כה מעוותת כפי שהוצגו בפרסום ב"דבר". למרות ששר הקליטה לא הגיע לרשות החשובה על שאלות חברי הועדה, הוצג בפרסום זה כשר שאינו יודע לשאול ואינו יודע לענות. הפרסום קשור בהודעה של חבר-הכנסת גרשוני שהיה הרפרנט שמינה יושב-ראש הועדה להצגת תקציב משרד הקליטה, על העלמת של 2 מיליארד לירות. פרסום כאילו שר הקליטה אינו יודע להשיב על כך.

אם העתונאי שפירסם את הידיעה טילף ושיקר, על חבר-הכנסת גרשוני לפרסם הכחשה. אני דורש ממנו להכחיש זאת בפומבי ולהודיע שאין לו חלק בזה. אני דורש מיושב-ראש הועדה להודיע באופן מוסמך, ששר הקליטה כלל לא הגיע לרשות החשובה על שאלה זו.

אני מוחה על פרסום הדברים. אני מקווה שלאף אחד מחברי הועדה אין יד בפרסום זה. וחבר-הכנסת גרשוני יוכיח זאת, אם יכחיש את הדברים.

י. בן-מאיר:

שמענו מיועצו הכלכלי של שר האוצר, מר דברת, שחל כירסום במדיניות הכלכלית. היום הופיעו נתונים על הייצוא בחדשים ינואר-מרץ 1975, המצביעים על ירידה של מליון דולר בייצוא בתקופה זו לעומת התקופה המקבילה אשתקד. נגיד בנק ישראל הודיע שאמצעי החלום עלו. לאור כל אלה אני מציע לקיים דיון דחוף במצב הכלכלי.

היו"ר י. קרגמן: אני מקבל את ההצעה. נקיים דיון זה בהשתתפות שר האוצר.

ח. קורפו:

נראה לי שהצעדים שנקט לאחרונה מינהל הכנסות המדינה, אינם תואמים את האווירה השוררת היום לקראת ביצוע הרפורמה במס-הכנסה. לא עכשו הזמן להעמיק את הגבייה, ולאסור 30 איש העוסקים במסחר באגרות חוב בלתי סחירות. ארבעים שנה לא עשינו זאת. עכשו, חודש לפני הנהגת הרפורמה במס-הכנסה, אין זה הזמן המתאים לעשות זאת.

היו"ר י. קרגמן:

ברגע זה קבלתי מכתב משר הקליטה בענין הפרסום בעתון "דבר". (קורא מכתבו של

שר הקליטה).

אני יכול לפרסם רק דבר אחד - ששר הקליטה עדיין לא השיב על שאלות חברי הועדה. לא אפרסם כל הפרק הקשור בהשקעות, מתוך מכתבו של שר הקליטה.

צ. גרשוני:

אני רוצה להגיב על הצד האישי בדבריו של חבר הכנסת אפרת. אני הבינתי מדבריו שהוא נותן לי פקודה: אחה צריך להכחיש. אני אינני מקבל פקודות שלך. - - -

א. אפרת:

תקבל עצה טובה וידידותית.

צ. גרשוני:

חבר-הכנסת אפרת יכול היה לפנות אלי לפני הישיבה ולאול: מה חלקך בענין זה.

א. אפרת:

אין לי ספק בזה.

צ. גרשוני:

אם זו דעתך, אני משאיר זאת לשיקולך ולאחריותך. כחבר ועדה זו אני דורש מחבר-הכנסת אפרת, שהעליל עלי עלילה איומה, שיוכיח באיזה אופן שהוא

אמיתות עליה זו. אני דורש גם מיושב-ראש הועדה שידרוש מחבר-הכנסת אפרת, שיוכיח עליה זו.

היו"ר י. קרגמן:

מהי העלילה?
העלילה היא שאני עשיתי זאת. ואינני מתייחס לגופו של ענין.

צ. גרשוני:

היתה הודעה לעתונות וגם אני נחתי את דברי. אמרתי שלא ברור איפה ההפרש בין הסכום של 32,000 לירות ובין הסכום של 55,000 לירות שהיה מוקצב לעולים. אמרתי שזה פחות מ-2 מיליארד לירות. רוח הדברים - חוץ מהעלילה הזאת - היא לפי מה שנמסר על ידי ועדת הכספים. מתברר שגם אצל ראש הממשלה היה בירור באותו נוסח על משרד הקליטה. חבר הכנסת אפרת, אתה לא תצא נקי מענין זה.

א. אפרת: אני אסיר את חסינותי.

היו"ר י. קרגמן:

יבוא שר הקליטה וישיב על כל השאלות. בעתון פורסם ששר הקליטה לא יכול היה להשיב. אני מודיע, ששר הקליטה לא יכול היה להשיב, כי עוד נותרו שאלות לחברי הועדה והוא לא הגיע לרשות החשובה. היו שאלות רבות. שר הקליטה מכין את החשובות. אינני יודע מה ישיב. אני רק יודע שעדיין לא השיב.

ד. קורן: על כל פנים חבר-הכנסת גרשוני אינו אחראי על הכותרת ב"דבר".

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסדר-היום של ישיבה זו.

צ. גרשוני: אתה יכול להגן עלי.

היו"ר י. קרגמן: אינני יכול להגן עליך. - - -

צ. גרשוני: חבר-הכנסת אפרת, חתביש לך. שר הקליטה הוא חבר שלך יותר מאשר שלך.

היו"ר י. קרגמן: - - - אינני יודע מניין לקח העתונאי את הידיעה. אינני עוסק בחקירה. חבר-הכנסת גרשוני אומר שלא מסר את הידיעה.

ב. אומדן הכנסות המדינה לשנת התקציב 1975

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לשעיף הראשון בסדר-היום - אומדן הכנסות המדינה לשנת התקציב 1975. רצוני להזכיר לחברי הועדה, שבפוף האמיסיות שבאומדן ההכנסות קיימנו דיון וסיכמנו. היום נשמע מפי הממונה על הכנסות המדינה, מר נוידרפר, על ההכנסות ממסים ישירים ועקיפים.

לפני שאמסור רשות הדיבור למר נוידרפר, אני רוצה לברך בשם הועדה כולה את מר גבאי שעומד לקבל תואר דוקטור. אינני יודע אם יש עוד מישהו באוצר, שתון כדי עבודתו, עשה דוקטורט על נושא המסים.

מ. נוידרפר: יש - ד"ר בן-עמי צוקרמן.

היו"ר י. קרגמן: על כל פנים אני מברך את מר גבאי בשם הועדה כולה.

רשות הדיבור למר נוידרפר.

מ. נוידרפר: אפתח בדיווח על ההכנסות בשנת 1974. שנת 1974 היתה שנת שיא בשיעור גידול ההכנסות. למעשה בשנת 1974 עלו ההכנסות ב-65% לעומת שנת 1973. לא היה בתולדות מערכת המסים גידול כה גדול בשנה אחת. גידול זה נובע כמובן

מעליית המחירים ומהתרחבות מסויימת של המשק, ובחלקו מעליית המסים.
עם זאת יש לציין, כי חלק לא קטן מהגידול נובע מהישגים חשובים בתחום
העמקת השומה והעמקת הגבייה.

בשנת 1974 העסיקה מערכת המסים את הכנסת
וועדת הכספים כפי שלא עשתה זאת בעבר. בשנת 1974 הובאו לוועדת הכספים
ונדונו 11 הצעות חוקים בתחום המסים הישירים בלבד: מס מימון רכש, מס רכש,
מס שבח מקרקעין, מס מעסיקים, מלווה תוספת יוקר, הצעת תיקון מס' 21 לפקודת
מס הכנסה, הצעת תיקון לחוק מס שבח מקרקעין, וחוק מס עזבוני.

התחזית לשנת 1975 אינה בנויה על גידול
כה גדול בהכנסות כפי שהיה בשנת 1974. התחזית לשנת 1975 בנויה על
גידול של 39,5% בהכנסות. שיעור גידול זה מבטא גידול מסויים שיחול במשק
בשנת 1975 לעומת שנת 1974, גידול ריאלי מסויים וגידול נומינלי המשפיע
בעיקר על המסים העקיפים. חלק לא קטן מהגידול יבוא מצוי מלא של כל המסים
שהטלנו בשנת 1974. לדוגמה - הגדלת מס הקנייה שתביא לתוספת הכנסה של
800-900 מליון לירות.

שיעור נטל המסים לא ירד. הוא הגיע
ל- והוא יהיה כזה גם בשנה הבאה. יחד עם הביטוח הלאומי ועם
המסית המוניציפלים שאינם כלולים בטבלה, מגיע הנטל כדי 63%-62%. בשוודיה
מגיע נטל המסים כדי 42%, בארצות-הברית - 35%, וביפן - 23%.

אומדן ההכנסות המונח לפניכם, אינן בו
השנויים שיבואו בעקבות ביצוע המלצות ועדת בן-שחר. אנו מניחים שביצוע
המלצות ועדת בן-שחר יביא להפסד של 1,5 מיליארד לירות בהכנסה ממש-הכנסה.
הפסד ההכנסה המלא תלוי בהחלטות שתתקבלנה לגבי נושאים שועדת בן-שחר
לא כללה בהמלצותיה, כמו ניכויים ספציפיים - ניכוי עבור נכות, זקנה,
חמיכה בהורים וכד'. לענין זה הקימונו ועדה משותפת עם ההסתדרות, הביטוח
הלאומי והמעסיקים.

אומדן ההכנסות אינו כולל מס ערך מוסף.
אנו עושים מאמצים להגיש הצעת חוק לתיקון פקודת מס-הכנסה בעקבות
המלצות ועדת בן-שחר במחצית הראשונה של חודש מאי 1975, כדי שבחודש יולי
נוכל להפעיל את המערכת החדשה במס-הכנסה. אחת הבעיות שאנו מטפלים בה,
ואשר ועדת בן-שחר לא הציעה לה פתרון היא - תקופת הביניים של החדשים
אפריל-מאי-יוני. המחשבה המסתמנת לפתרון הבעיה היא - קביעת שיעור
ממוצע של מס שיהיה גבוה יותר מזה שהומלץ על ידי ועדת בן-שחר, וזאת
כנגד ביטול המלוות.

ברצוני להביא מספר נתונים רק כדי
לסבר את האזן. בשנת 1967 גבינו 1,450,000,000 לירות מסים ישירים ובשנת
1974 - 11,800,000,000 לירות. כלומר גידול פי 8.1, לעומת גידול
בהכנסה הלאומית מ-9,6 ל-42.

- בעמ' 17 של החוברת המונחת לפניכם
אתם יכולים לראות התפלגות הגבייה בין שכירים ועצמאיים. אתם רואים
שחלקם של השכירים בהכנסה ממש הכנסה, היטל בטחון ומלוות חובה ב-1971
היה 44.4%, בשנת 1972 ירד ל-40.6%, בשנת 1973 עלה ל-42.2% ובשנת
1974 ירד ל-33.9%. ולפי התחזית בשנת 1975 ירד ל-31.7%.

י. גולן: גם חלקם של העצמאיים ירד.

מ. נוידרפר: נכון, וירד עוד יותר בשנה הבאה, בגלל
מס מעסיקים.

דבר זה הוסיג גם כחוצאה מפעילות מוגברת
במערכת השומה. מספר השומות שנערכו בשנת 1974 גדל ב-17% לעומת 1973,
כאשר, כוח האדם באגף מס-ההכנסה כמעט ולא גדל. יש קשיים חמורים בהשגת
כוח אדם. יש לנו היום 150-200 משרות פנויות למפקחי מס-הכנסה. אלה אותם
אנשים העושים בקורת החשבונות והשומות של עצמאיים וחברות.

ד. קורן: האם מצב זה נוצר בגלל הקפאת תקנים?

מ. נוידרפר:
למרות הקפאת התקנים אנו מקבלים עובדים.
הלוואי ורק נמצא את האנשים המחאימים.
כל מפקח כזה מביא לנו הכנסה נוספת של מליון-מליון ורבע לירות.

אוכלוסיית העצמאים והחברות גדלה.
מספר תיקי העצמאים והחברות גדל בשנת 1974 ב-27,000 תיקים לעומת 24,000 תיקים בשנת 1973. 27,000 קלינטים חדשים הם נושא לבריקה ולבקורת ואלה גורמים לעומס רב.

ראויה לציון התפלגות הגידול בגביית המס. גביית המס מעצמאים עלתה בשנת 1974 ב-46%; גביית המס מחברות בע"מ הולכת ונעשיתגורם רציני. חלקן של החברות בע"מ במסים גדל ב-94% לעומת שנת 1973. חלק גדול מהגידול נובע ממעברם של עצמאים לחברות בע"מ. בעל-מלאכה המגיע להיקף שיש בו משום כדאיות להפוך לחברה בע"מ, רושם עצמו כחברה בע"מ. עכשו, לאחר שתוקן החוק והוא מאפשר לרואי-חשבון ועורכי-דין להפוך לחברות בע"מ, יימצאו בודאי רבים שיהפכו לחברות בע"מ; ושוב ירד חלקם של העצמאים ויעלה חלקן של החברות בע"מ.

גידול חשוב היה בסעיף ניכוי במקור משאינם שכירים; כאן הגידול הוא מ-574 מליון לירות ל-925 מליון לירות; כלומר גידול של 69%.

ההכנסות ממס מעסיקים קטנות ב-400 מליון לירות מהאומדן המקורי. אחת הסיבות לכך - מלווה המעסיקים, שכזכור לכם באמצע השנה העלינו אותו ל-4.75%, ופטרנו ממס מעסיקים את העיריות והאוניברסיטאות. סיבה נוספת - ההאטה שחלה במשק בענפים מסויימים, ובמיוחד בבתי מלון ויבואנים.

גידול רב ועצום היה במס רכוש, כולל מס רכש, כאשר חלק מהגידול, 300 מליון לירות, הוא מס מימון רכש. אנו שיערנו שההכנסות ממס מימון רכש תהיינה 250 מליון לירות והן היו 300 מליון לירות. אנו מניחים שבשנת 1975 תהיינה ההכנסות ממס מימון רכש גדולות יותר.

ההכנסות ממס עזבון גדלו רק ב-35%.

במסים העקיפים היה מימוש מלא של האומדן. גבינו 10,421,000,000 לירות; ב-2 מליון לירות יותר מהאומדן. מה שהפתיע אותנו ~~והיה ההכנסה בסעיף מס יתר על מלאי והפרשי שער.~~ אנו שיערנו שההכנסה תהיה 130 מליון לירות ולמעשה הייתה ההכנסה 354 מליון לירות.

ש. ארליך: והאומדן לשנת 1975 הוא 500 מליון לירות?

מ. נוידרפר:
חלקנו תשלום מס זה ל-13 תשלומים. הטיפול בנושא המלאי והמבצעים שנצטוו להחזיר נמשכים פה ושם הביאו לנו אינדיקטור חשוב ומדאיג מאד. למדנו שהצהרות על המלאי אינן נכונות. יש בהן אנדר-אסטימישן גם מבחינת הספירה הפיזית וגם מבחינת המחיר, שצריך להיות מחיר הקניה או מחיר השוק - הנמוך מבין השניים. נוטה לפירות מלאי שנעשתה על ידי המכס בנובמבר עשינו במס-הכנסה בתחילת מרס מבצע ספירת מלאי בחנויות קמעונאיות בענפי הלבשה, החנעלה והצורפות. ב-1500 חנויות גילינו שהפרשים במלאי הם בסדר גודל של 119%; מי שהצהיר על 100 לירות מלאי, למעשה יש לו 219 לירות מלאי. הדבר הראשון שאנו עושים במקרים כאלה הוא - אנו דורשים מייד הצהרת הון לאותו חאריך, כי המלאי עצמו עדיין אינו מצביע על העלמת הכנסה; יתכן שהזכאים גדלו. על כל פנים, זה אינדיקטור המראה שבנושא זה יש מחדל בהצהרות, אם כי מסבירים לנו שזה רק "שיפטינג", אבל ה"שיפטינג" הזה הוא נצחי. בשנה הבאה תהיה העמקת הגבייה ובדיקה מיוחדת של נושא המלאי.

א. שוטסק: כמה חנויות הקיף המבצע?

מ. נוידרפר:
עשינו ספירת מלאי ב-545 חנויות להלבשה, 500 חנויות נעלים, 200 חנויות למכירת

תכשיטים וצורפות.

א. שוסטק:

וכולם לא היו בסדר? אולי בכל זאת היה צדיק אחד?

מ. נוידרפר:

ברור שהיה מספר מקרים לא גדול שבהם הייתה התאמה בין הספירה ובין ההצהרה.

עד כאן. ועתה אני מוכן להשיב על שאלות.

מ. ארנס:

לא שמענו דבר בענין פטור ממס נסיעות.

מ. נוידרפר:

בעקבות הצעות ועדת הכספים לגבי הגדלה והקטנה של הפטור ממס נסיעות, הוחלט על

הוצאת צוונים, אלא שהוצאת הצוונים נתעכבה בשל ערעור של שר התחבורה והשר לקליטת עלייה לגבי עובדי אל-על ולגבי עולים.

היו"ר י. קרגמן:

מה על כל יתר הדברים?

מ. נוידרפר:

כל יתר הדברים אינם מהותיים. אם הועדה תסכים שלא לראות כל הדברים כמקשה אחת,

בשבוע הבא נוציא את הצוונים, למעט הצוונים לגבי עולים ועובדי אל-על.

היו"ר י. קרגמן:

השר לקליטת עלייה ביקש שהפטור ממס נסיעות לעולים ינתן לשנתיים. אם מר נוידרפר אומר

שהוא מתחייב להוציא את הצוונים פרט לשני הנושאים עליהם יש ערעור - אני מציב לקבל זאת.

מ. ארנס:

אני מסכים להצעה זו בהסתייגות אחת. אני חושב שהועדה חייבת להביע דעה, שאין

זה סביר להגיש ערעור על המלצותיה באחור של מחצית השנה.

ש. ארליך:

לדעתי, עשה שר האוצר משגה שלא פירסם את הצוונים לגבי הדברים עליהם אין ערעור.

מוטב שיקדים לעשות זאת. אין זה מכובד ששר האוצר, לאחר שהבטיח חגיגות לקבל את המלצות הועדה, דוחה את ביצוען.

י. בן-מאיר:

הנוסח "כל יתר הדברים" אינו נראה לי. אני מציב שנחליט, שלגבי כל הדברים, זולת

עולים ועובדי אל-על יוצאו הצוונים.

היו"ר י. קרגמן:

היתה לי שיחה עם עוזרו של שגריר ארצות-הברית, והוא אמר לי שנעשה משגה אם נטיל

מס נסיעות על סטודנטים. הבאתי זאת לידיעת הועדה וסוכם שצריך לקבל דעתו.

מ. נוידרפר:

אנו מכניסים שנוי קל בענין זה. הועדה החליטה שמס נסיעות בשיעור של 15% יחול

רק על סטודנטים, פרופסורים ואנשי מחקר המוזמנים על ידי ממשלות זרות במימון שלהן. על כך בא ערעור של ממשלת ארצות-הברית וממשלות אחרות.

למעשה מדובר ב-200-300 מקרים כאלה בשנה. בצו נביא שנוי בענין זה.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציב שנסכם:

א. הועדה רושמת לפניה הודעת מר נוידרפר

שבשבוע הבא יוצא צו מס נסיעות (פטור) בהתאם להמלצות ועדת הכספים.

ביחס לעולים ועובדי חבורה, תשמע הועדה בשבוע הבא את השגותיהם והערותיהם של שר התחבורה והשר לקליטת עלייה.

ב. סטודנטים ואנשי מדע המוזמנים על-חשבון

ממשלת ארצות-הברית, יהיו פטורים ממס נסיעות.

י. בן-מאיר:

אני מציב שנבהיר את הדברים. האם מדובר ב-200 איש המוזמנים על ידי ממשלת ארצות-

הברית או קרנות שונות והכרטיסים משולמים על ידי ממשלת ארצות-הברית

או הקרנות?

רק על אלה מדובר.

היו"ר י. קרגמן:

מדוע רק אלה המוזמנים על ידי ממשלת
ארצות הברית? יש עוד ממשלות העושות זאת.

א. שוסטק:

כל הממשלות. אי אפשר לעשות הפליות.

ע. אמוראי:

אני מוכן לתקן את הצעתי ולכתוב: כל הממשלות.

היו"ר י. קרגמן:

י. בן-מאיר:
כיוון שהמדובר איננו ב-200-300 מקרים,
אלא באלפי מקרים של משלחות ושל בודדים,
אני אינני יכול להסכים שהם לא ישלמו מס נסיעות בכלל. אם מדען מוזמן
בחור יחיד, זה דבר אחר. אבל כאינני יכול להסכים שהיוצאים במשלחות, יהנו
מפטור מלא של המס. לכן אני מציע שהפטור ממס נסיעות ינתן רק לבודדים ולא
למשלחות.

ע. אמוראי:

יש שני סוגי משלחות: משלחות של בני נוער
שמוזמנים אן-בלוק, ויש משלחות של מעצבי
דעת קהל. ממשלת ארצות-הברית וממשלת גרמניה המערבית, באמצעות שליחים
מיוחדים שהיו אצל שר האוצר וראש-הממשלה, הביעו דעתן שבמקרה שממשלה זרה
מזמינה אדם או קבוצת אנשים ומשלמת מלוא הכרטיס, אין להטיל עליהם מס
נסיעות. בזמנו קבענו שאם יש הזמנה של ממשלה זרה והכרטיסים ממומנים על ידה,
נתן פטור.

י. בן-מאיר:

הייתי מבקש לדעת מי הם מעצבי דעת הקהל?

ע. אמוראי:

ממשלת גרמניה הזמינה עתונאים, הזמינה אותי
והזמינה ראשי ערים.

י. בן-מאיר:

מי קובע מי נוסע?

ע. אמוראי:

ממשלת גרמניה מבקשת להזמין קבוצה פלוניית.
היא מעבירה הזמנתה לסוכן של ממשלת ישראל,
למועצה של ממשלת ישראל, ואם המועצה מאשרת הקבוצה נוסעת.

מ. ארנס:

אני רוצה להזכיר לחברי הועדה, שהמטרה
שלנו היא להקטין את מספר החריגים הקיימים
לגבי מס נסיעות. לפי דברי מר נוידרפר יכול היה להתקבל רושם שישנם ישראלים
חתני פרס נובל שממשלת ארצות-הברית מזמינה אותם, והמסכנים האלה אינם מסוגלים
לנסוע כי הם חייבים לשלם מס נסיעות. האמת היא שיש במדינה הזאת אוכלוסיה -
אני מתכוון לאוכלוסיה האקדמית - שאצלם זה פרויקט, איך לנסוע לחו"ל על
חשבון המדינה גם לשנת שבתון וגם שלא לשנת שבתון. יש קרן רוקפלר ויש
קרן פולברייט המזמינות מדענים, ויש שיטה של "אנשי שלומנו" לארגן נסיעות
כאלה - "אתה תזמין אותי ואני אזמין אותך". לפי דבריו של מר נוידרפר
אלה המצליחים לארגן לעצמם נסיעה בדרך זו לא ישלמו מס נסיעות ואילו אלה
שאינם מצליחים - יצטרכו לשלם מס נסיעות.

היו"ר י. קרגמן:

מה הצעתך?

מ. ארנס:

הצעתי שכולם ישלמו מס נסיעות.

היו"ר י. קרגמן:

קבלנו הודעה מפרופ' אליהו כץ, שהאמריקאים
לא יחנו כספים למילגות ולא יזמינו, אם...

נטיל מס נסיעות.

י. פלומין:

אני מתפלא על הערותיו של חבר הכנסת
בן-מאיר, כי משלחת של המפד"ל שביקרה
בברלין ועשתה עבודה מצויינת, לא היתה יכולה לנסוע לגרמניה, אם היתה צריכה
לשלם מס נסיעות. אנשי משרד החוץ סומכים שתי ידיהם על משלחות כאלה.
הם אומרים שממשלות אלו עושות עבודת הסברה מצויינת, ויש להן אפשרות לפתח
קשרים עם שכבות שונות. אני יודע על קשיים מצויינים שהצליח ליצור מכה
חריש מהמערך. לגבי משלחות אלו המדובר במס נסיעות של מליון לירות מכסימום;
אך הפירות שמניבים הקשרים שיוצרות משלחות כאלה גדולים פי כמה.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע שקודם כל נחליט, שכל המוזמנים
על חשבון ממשלות זרות, יהיו פטורים ממס

נסיעות. מסכימים?

מ. ארנס:

אני אינני מסכים.

היו"ר י. קרגמן:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה, שכל המוזמנים על חשבון ממשלות זרות, יהיו פטורים ממס נסיעות.

נסיעות.

ה צ ב ע ה

ברוב קולות נגד 1 - נתקבלה ההצעה

היו"ר י. קרגמן:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה, שבשבוע הבא יוציא האוצר צו מס נסיעות בהתאם להמלצות הועדה; בשבוע הבא תשמע הועדה את השגותיהם של שר התחבורה והשר לקליטת עליה לגבי עובדי תחבורה ועולים.

ה צ ב ע ה

פה אחד נתקבלה הצעת היושב-ראש, חבר-הכנסת קרגמן

ע. אמוראי:

לגבי משלחות נוער אני מציע לקבל את הסיכום שנתקבל בדיון הקודם; דהיינו, משלחת המקבלת הזמנה מממשלה זרה ונוסעת על חשבונה, תהיה פטורה ממס נסיעות.

י. בן-מאיר:

לגבי משלחות של מעצבי דעת קהל אין מדובר בהזמנה אישית. את חברי המשלחת קובעים בארץ. והממשלה הגרמנית אינה יודעת על כך.

ע. אמוראי:

היא צריכה לאשר את המשלחת.

היו"ר י. קרגמן:

הצעת חבר הכנסת אמוראי אומרת, שמשלחת היוצאת על פי הזנת ממשלה זרה ובאישורה של המועצה הצבורית לחלופי שליחים ונוער, תהיה פטורה ממס נסיעות.

י. בן-מאיר:

הצעתי היא, שדין משלחות כאלה יהיה כדין משלחות נוער.

י. פלומין:

אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת אמוראי.

היו"ר י. קרגמן:

אני מעמיד להצבעה הצעת חברי הכנסת אמוראי ופלומין והצעת חבר הכנסת בן-מאיר.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חברי הכנסת אמוראי ופלומין - 9

בעד הצעת חבר הכנסת בן-מאיר - 4

נתקבלה הצעת חברי הכנסת אמוראי ופלומין

היו"ר י. קרגמן:

שיימנו את הדיון בענין מט נסיעות. ועתה נפתח בדיון באומדן ההכנסות לשנת 1975. אני מזכיר לחברי הועדה, שלפי החוק איננו מצביעים על אומדן ההכנסות.

י. בן-מאיר:

אני רוצה לחזק ידי מינהל הכנסות המדינה בכל הפעולות שנעשות על ידו להעמקת הגבייה בניגוד לדעתו של חבר הכנסת קורפו, אינני חושב שהפעולות להעמקת הגבייה קשורות בביצוע המלצות ועדת בן-שחר. ואין עתוי בלתי מתאים לפעולות כאלה. אם נעשתה פעולה נגד הסוחרים בניגוד לחוק באגרות חוב בלתי שחירות, ברור שזו היתה פעולה בזמנה ובמקומה.

אני רוצה להזהיר את אנשי מינהל הכנסות

המדינה מפני כל שנוי בהמלצות ועדת בן-שחר לגבי שיעורי המס בתקופת מעבר. אני מציע לכם להתייעץ עם פסיכולוגים ומעצבי דעת קהל לגבי הנעשה בצבור בנושא זה. אמרו לצבור שביצוע המלצות ועדת בן-שחר יתבטא בשיעורי

מט מסויימים. והוא לא יבין שהוא צריך לשלם יותר משיעורים אלה בתקופת המעבר. אם ייקבעו שיעורי ביניים גבוהים יותר לתקופת מעבר, הצבור לא יקבל זאת.

אני מציע לכם לשקול שתי אפשרויות אחרות: אפשרות אחת, להפעיל את הרפורמה במס-הכנסה מ-1 ביולי ולהטיל שיעורים רטרואקטיביים מ-1 באפריל; ואפשרות שניה - לגבי השכירים, החל מחודש יולי להטיל על השעורים החדשים.

אשר לבדיקות מלאי הנערכות עתה, אני חושב שכל בדיקה מלאי מגלה העלמות. אבל הייתי רוצה לשמוע מה קורה לאחר שמתגלות העלמות; איזה סנקציות אתם נוקטים במקרים כאלה.

ח. קורפן:
אנו יכולים להפוך דו"ח ועדת בן-שחר לדו"ח ועדת אשר ואנו יכולים להביא לכך שדו"ח ועדת בן-שחר יביא למפנה ולשנוי האווירה. אני חושב שהגענו לתקופה שאף אחד אינו הולך בראש זקוף במדינה. אם לא תבצעו דו"ח ועדת בן-שחר בשלמותו, אתם פותחים פרצות לבעלי כוח, ותצטרכו להכניע לאורך כל החזית. היחס אל הדו"ח צריך להיות בבחינת כזה ראה ובצע.

אני חושב שביצוע הרפורמה במס-הכנסה יבחן בכך אם נשכיל להלביח את ההון השחור. אם לא ננצל את הרגע הנכון להלבנת ההון השחור, נחמיץ את ההזדמנות לעשות זאת.

איש אינו חושב שאין להעמיד לדין מעלימי מס, אלא שיש שאלה של עתוי. הפעולות שנעשות עכשו יוצרות רושם כאילו רוצים "לחטוף" כדי להגדיל את ההכנסות.

אינני רואה שום צורך בקביעת מס משוקלל לתקופת מעבר. יש צורך במרווח זמן לביצוע הרפורמה. ואני מניח שהוך תקופה של שנתיים יתאזנו ההכנסות.

י. גולן:
למינהל הכנסות המדינה תהיה שנה זו שנה מעניינת אך גם קשה, כי ביצוע הרפורמה תלוי בהערכות של המינהל.

אשר למס ערך מוסף, נכון הוא שועדת בן-שחר קובעת בדו"ח שלה, שהרפורמה שהיא מציעה עומדת בפני עצמה ואינה תלויה בהנהגת מס ערך מוסף. והיא מעריכה שההפסד הקופתי יהיה 1,5 מיליארד לירות. ובכל זאת ברצוני לשאול, מתי יש בדעתכם להפעיל מס ערך מוסף? אני חושב שעקב גידול הצרכים נעמוד בפני הצורך של גיוס כספים נוספים. ואם לא יהיה מכשיר גמיש לגיוס כספים, קיימת שכנה ששוב נחזור למערכת של עיוותים והעלאת המס הישיר. אני חושב שהנהגת מס ערך מוסף השנה, היא צורך חיוני ביותר.

בזמנו פוכם שקבלני משנה העובדים למען משרד הבטחון, ינוכה מהם מס במקור על ידי משרד הבטחון. אני שומע שחלק גדול מהקבלנים משוחררים מניכוי מס במקור. אני שואל: מי משוחרר, מדוע ולפי איזה קריטריונים?

היו"ר י. קרגמן:
אין לי ספק שהנהגת רפורמה במס-הכנסה מחייבת ביצוע דו"ח ועדת בן-שחר כמות שהוא, ללא כניעה ללחצים, אם של ההסתדרות ואם של התאחדות בעלי החעשיה. אם רוצים שועדת הכספים תעשה מלאכת החקיקה הקשורה ברפורמה במהירות, היא תוכל לעשות זאת אם יוחלט על ביצוע הדו"ח כפי שהוא. צריך לקבוע תקופת הרצה של שנה-שנתיים לביצוע הרפורמה וללמוד מהנסיון. אבל יש לבצע את הדו"ח כמות שהוא.

כיוון שצפוי הפסד קופתי של 1,5 מיליארד לירות כתוצאה מביצוע דו"ח ועדת בן-שחר, אני מציע שלא יוטלו מסי עקיפין, אלא ישאו בהפסד עד שיונהג מס ערך מוסף. והחלטה כזאת יכולה לדרבן את הממשלה להקדים ולהנהיג מס ערך מוסף. הטוב ביותר היה אילו אפשר היה להנהיג מס ערך מוסף בד בבד עם ביצוע הרפורמה במס-הכנסה. כיוון

שהדבר אינו ניתן, אינני רואה אסון אם יהיו 3-4 חדשים קשים מבחינה קופתית.

אני מציע שהכנסת תחליט על מבנה שכר חברי הכנסת ושכר השופטים והשרים על יסודות דו"ח ועדת בן-שחר.

באומדן ההכנסות לשנת 1975 מופיע סעיף "מס בנקים - 120 מליון לירות". אני חושב שיש להגדיל את המס על הבנקים. נכון שהבנקים משלמים מס-הכנסה ואינם מעלימים הכנסות. אבל גם לאחר שהם משלמים מס, נשארים להם רווחים גדולים. אני חושב שצריך להעלות אגרת הבנקים על פתיחת סניפים חדשים.

י. פלומין: ועדת בן-שחר קבעה במפורש שההפסד הקופתי הצפוי עם ביצוע הרפורמה מבוסס על אומדן ההכנסות על הבסיס הקיים, ללא קשר עם חוספת גבייה שתבוא עם העמקת הגבייה.

אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת קורפו לגבי הלבנת ההון השחור הקיים. אינני מדבר על "הכנסות שחורות" שיתהוו מכאן ואילך, אלא על מצבור ההון השחור הקיים. אני חוזר ומתרה בעצמנו, שאם לא ימצא פתרון להון השחור, הוא ימשיך לפעול במחתרת.

מ. נוידרפר: יש לך הצעה קונקרטית?

י. פלומין: אני מוכן לדון אתך על הצעה קונקרטית. אני חושב שאין לתת פרס למשתמטים, אבל צריך לתת להם תמריץ לצאת מהמחתרת. אם תעשו זאת, לא רק שתכסו את אבדן ההכנסות הצפוי בסך 1,5 מיליארד לירות אלא ישאר לכם עודף של 1,5 מיליארד לירות.

אני חושב שנעשה משגה כבד אם ננהיג בשנת מס אחת שתי קבוצות של חבות לפי שני חוקים. זה יכול להיות לגבי שכירים שיש להם הכנסה שנחית קבועה. זה לא יתכן לגבי עצמאים וחברות.

לפי חשבון גס שעשיתי, אם היוו משלמים מס שולי 65% ומלוות 22%, הרי אם אחרגם זאת ל-50% מס - אקבל 65% מס ממס ועוד 11% מחצית המלווה. אם ועדת בן-שחר המליצה על מס של 60% בשולים, ואם אעשה ממוצע משוקלל בין 76% ו-60%, אני מקבל 64% לכך הייתי מציע שהמס שיוטל עם הנהגת הרפורמה יהיה 60% ומס יסף חד-פעמי של 4%, ונטיל זאת על כל השנה.

ע. אמוראי: איך?

י. פלומין: אין כל קושי. מנהיגים את הרפורמה מ-1 באפריל ונותנים פצוי על הפסד של 3 חדשים. אני הייתי שמח אילו היינו מנהיגים את כל הרפורמה החל ב-1 באפריל, אבל אני מביין שיש קשיים. לכן נדמה לי שההצעה שהצעת, יש בה פתרון.

מינהל הכנסות המדינה עומד לשלוח לעצמאים הנודעות על תשלום מקדמות גדולות ב-70%, וזאת בהתבסס על המס ששולם בשנת 1973 או 1972, למרות שעם הנהגת הרפורמה הם יצטרכו לשלם עכשו את המס ששילמו באותן שנים. אני חושב שבוזה אתם מחטיאים את האפקט הפסיכולוגי של השפעת הרפורמה. רובם של העצמאים אינם מבינים שבסוף השנה יקבלו החזר מס.

עם צמצום ממדי העלייה הפסיקה הסוכנות לשכור דירות. ומשפחות קטנות רבות שהשכירו דירות ויכלו לממן על ידי כך מס מימון רכש, עכשו אינן יכולות לעשות זאת.

מדוע לא הוגשה על ידי שלטון המס תביעה נגד שכיר מסויים שהיו לו הכנסות נוספות של 12 מליון לירות שלא הצהיר עליהן?

התקנות שהותקנו על פי סעיף 3(ד) בחוק לתיקון פקודת מס-הכנסה (מס' 21) הן אולטרא-ווריס. אני מבקש שתחקנו את התקנות.

מ. שחל:

אני חושב שהנהגת הרפורמה במס צריכה ליצור אווירה כמו זו הקיימת בארצות-הברית, שאדם ידע שלא כדאי לו להעלים הכנסה. אני חושב שההצעה שהוצעה על ידי חברי הכנסת קורפו ופלומיץ למצוא פתרון לבעיית ההון השחור, היא הצעה הגיונית וטובה וחביאה הכנסות למדינה.

אני חושב שמינהל הכנסות המדינה עושה עבודתו נאמנה. ובכל זאת אני חושב שניתן לעשות כמה וכמה דברים כדי שכל אחד ידע שלא כדאי לו להעלים הכנסות. בארצות-הברית מי שעובר עבירת מס, מחוסל מבחינה עסקית. כדי להגיע לכך בישראל, אני חושב שצריכה להיות חובת הגשת הצהרה על כל אזרח. וצריך לקבוע מדגם רציני ומייצג כדי לבדוק קבוצות שונות; ואז אף אחד לא יוכל להניח שהוא לא ייחפס.

אני חושב שצריך לקבוע חובת ניהול ספרים על הכל, ולא להוציא מכלל זה אף ענף במשק. אני הייתי מבטל את החישובים הענפיים. כל אחד חייב לשלם מס לפי הכנסתו האמתית.

אני הייתי מציע לקבוע שקבלנים העובדים עם משרד הבטחון ומשרדי ממשלה אחרים, יוכלו להשתתף במכרזים רק אם יש להם אישור ממס הכנסה שעניני מס הכנסה שלהם מסודרים.

אם יגדל מנגנון מס-הכנסה לצורך ביצוע הרפורמה, נקבל זאת באהבה. לפי דעתי, קבלת הצעתו של שר החקלאות הקודם בדבר היוון דמי החכירה של אדמות מינהל מקרקעי ישראל לכל תקופת החכירה, יכולה להביא להכנסה של חצי מיליארד לירות בשלוש שנים.

נדמה לי שתחזית אומדן ההכנסות לשנת 1975 היא מוגזמת ללא הצדקה. בכל פעיפי ההכנסות ממסים על מוצרי צריכה שאנו מטיפים לצמצומה, יש גידול. כיצד מתיישב הדבר עם הקטנת הצריכה?

א. שוסטק:

למעשה רוב השאלות נשאלו על ידי חברי המלומדים. אני רוצה להעיר הערה אחת כללית לקראת הנהגת הרפורמה במס. אני חושב שזוהי שעת רצון לנו היום שאם תוחמץ, לא תחזור כל כך מהר. לכן הייתי מציע לא לעשות עכשו חשבון של הפסד הכנסה. אני אינני מקבל את החישובים שעושה מינהל הכנסות המדינה לגבי הפסד הכנסה. אנו נתראה בסוף השנה ואני אוכיח לכם שהגזמתם בחישובים לגבי אבדן הכנסות כתוצאה מביצוע הרפורמה. אם הדבר אפשרי, הייתי מציע שתעשו מעשה גבורה ותפעילו את הרפורמה החל מ-1.4.75. אם הדבר בלתי אפשרי, תונהג הרפורמה מיולי, אבל בלי שום קומבינציות ובלי שום יוצאים מן הכלל.

בימים אלה קראתי את הפרסומים על בדיקות המלאי שאתם עורכים. אם מותר לי, הייתי משיא לכם עצה: דוקא עכשו אין זה רצוי שתטילו אימה יתרה על הצבור.

אני אינני בעד הלבנת ההון השחור. אני חושב שהדבר עלול להפוך להרגל רע, ושוב יצטבר הון שחור וכעבור שנתיים שוב נצטרך לדון בהלבנתו.

אני חוזר ומבקש שלא להטיל אימה יתרה על הצבור על ידי עריכת בדיקות מלאי ועל ידי פעולות אחרות.

היו"ר י. קרגמן: במשך כל השנה תוקפים את מינהל הכנסות המדינה, שאינם גובים מספיק.

ח. קורפו: מדובר על העתוי.

היו"ר י. קרגמן: לגבי גביית מסים אין שאלה של עיתוי. ויום יום צריך להלחם נגד מעלימי מס.

פ. נוידרפר:

את המנגנון בודאי אין צורך לשכנע שדרושה רפורמה יסודית במס-הכנסה. אנחנו הרגשנו זאת בחיי המעשה. 3000 עובדי מס-הכנסה חשו היטב ששיעורי מס של שמונים ושבעה ורבע אחוזים לא ניתן ליישם. כאשר אתה יושב עם נישום ש הכנסתו 4000 לירות והוא מגיע לשיעור מס של 60%, אינם יכול ליישם זאת.

ביום א' שעבר קיימנו כנס של כל מנהלי האגפים ואנשינו קבלו בשמחה ובברכה החלטת הממשלה ליישם המלצות ועדת בן-שחר כמקשה אחת. אבל בל נשכח, שלפני מלחמת יום הכיפורים ב-5.10.73 היה המס השולי 75.7%, וזאת כתוצאה מהמלצות ועדת אשר. באה מלחמת יום-הכיפורים והקפיצו שיעור המס השולי, כולל מלוות, ל-82%; וביוני, עם הנהגת המדיניות הכלכלית החדשה, שוב הוקפץ השיעור השולי ל-87 1/4%. בדיעבד טוב שהיתה הקפצה אחרונה זו של המס, כי יש לי הרושם שזה היה הקש ששבר את גב הגמל. והיינו צריכים להתארגן מהר לרפורמה.

בישיבה הראשונה של ועדת בן-שחר, התערבנו עם חברי הוועדה, שלא יעלו רעיון אחד שאיננו מונח במגירות של מינהל הכנסות המדינה. חברי הוועדה אומרים שאנו זכינו בהתערבות. ואני אומר שהם זכו בהתערבות, כי הרעיון של הצמדה אוטומטית של המס, לא היה רעיון שלנו.

י. פלומין: אנחנו הצענו זאת בוועדת הכספים.

פ. נוידרפר:

אין ספק שלגבי כל הנוגע למינהל הכנסות המדינה, נעשה הכל כדי לבצע את המלצות ועדת בן-שחר, ולו מסיבה אחת - המשך עבודתנו תלוי בכך. כאשר בא נגר אל פקיד השומה ושאל אותו: מדוע עובד שכיר מקבל הנחה במס על שעות נוספות, ואני משלם מס שולי, לא היה מענה בפי פקיד השומה. לכן המנגנון יעשה הכל כדי לבצע המלצות ועדת בן-שחר. והממשלה החליטה שהיא רואה בהמלצות ועדת בן-שחר מקשה אחת. יושבת עכשו ועדה, שעם חבריה נמנה היועץ המשפטי של ועדת הכספים ד"ר קטרון, שתפקידה לתח לבוש של חוק להמלצות ועדת בן-שחר.

כידוע לכם ועדת בן-שחר השאיר כמה דברים פתוחים. והיינו צריכים להקים 32 צוותים שתפקידם למצוא פתרון לדברים שנשארו פתוחים. ועדת בן-שחר לא קבעה, לדוגמה, מה יהיה על קצבאות הביטוח הלאומי; היא לא קבעה מה יהיה על הניכויים הספציפיים, כמו ניכוי זקנה וניכוי נכות; היא לא קבעה סופית בענין חקרת תוספת היוקר. היא לא המליצה על פתרון סופי לבעיית חקופת המעבר. בענין זה אמרה הוועדה: "דרך אחת לפתרון הבעייה היא - חישוב שעורים ממוצעים שיחולו על ההכנסה של כל השנה. והדרך השניה - - - - -". לי נראה שהדרך השניה אינה ניתנת ליישום, אלא אם אנו רוצים להפסיד עוד 500 מליון לירות. ואינני חושב שאנו יכולים להפסיד עוד 500 מליון לירות. אינני חושב שבשנת 1975 תבוא לידי ביטוי איזו חוספת הכנסה על חשבון אחוד השומה, כי הדוחו"ת לשנת 1975 יוגשו רק ביולי-אוגוסט 1976.

במצב הנתון אפשר לנקוט באחת משלוש שיטות לגבי חקופת המעבר. שיטה אחת - ליישם את שיעורי המס שהמליצה עליהם ועדת בן-שחר מ-1.4.75 ולגבי 3 החדשים להמשיך לגבות מלווה לפי החלק הפרופורציונלי; השיטה השניה - וזו השיטה ההולכת ומתגבשת לפי המלצת ועדת בן-שחר - לשקלל את השיעורים רק לשנה אחת; ולקבוע בחוק, ששיעורים אלה יחולו רק בשנת 1975, ובשנת 1976 יחולו השיעורים שהמליצה עליהם ועדת בן-שחר. אמר חבר-הכנסת פלומין שבמלווה אי אפשר להביא בחשבון מלוא המס. אנו רוצים להתחשב בעובדה שזה מלווה שהופך למס.

י. פלומין: מה שאני הצעתי הוא 50% מהמלווה.

פ. נוידרפר:

לגבי השכיר יפעל הדבר בדרך פשוטה: הוא ישלם מס לפי הטבלה שכבר יצאה מ-1 ביולי. הוא לא ישלם את השיעור המשוקלל. הוא ישלם את השיעורים של ועדת בן-שחר. המעביד יתאים את המס בסוף השנה לפי השיעורים של החוק החדש. שלושה חדשים ישלם לפי השיעורים הקיימים היום.

י. פלומין: ואם יחליף מקום עבודה?

מ. נוידרפר:

לגבי השכיר החישוב הוא חדשי. ענין השיקלול ניישם רק במקרה שמגישים דו"ח שנתי. זו הצעה המתגבשת, כי איננו יכולים להרשות לעצמנו הפסד הכנסה נוסף של 500 מליון לירות.

אשר לבדיקות מלאי, לאחר הפיחות חשבנו לתומנו, שבנושא המלאים אין העלמות גדולות. המבצע שעשינו מייד לאחר הפיחות, הראה לנו שבנושא זה יש נסיון של השתמטות, אם כי ישנם כאלה האומרים שזו איננה השתמטות אלא רק שיפטינג. המכס ערך בדיקות מלאי רק לגבי סחורות יבוא. אנו ערכנו בדיקות בחנויות נעלים שלא חוייבו במכס.

א. שופטק:

האם מבצע זה של בדיקות מלאי יביא להגדלת ההכנסה?

מ. נוידרפר:

יהיו כאלה שאצלם יימצא הפרש בין ההצהרה ובין המלאי שנמצא.

השנה העברנו לפרקליטות 64 תיקים על העלמת מס והפקליטות ובתי המשפט אינם יכולים להחגבר על כך. במכס יכולנו להגיש 150 תביעות על הצהרות מלאי בלתי נכונות, אלא שהפרקליטות אינה יכולה לעמוד בזה.

אשר למס ערך מוסף, החוברת הכחולה של הצעת חוק מס ערך מוסף יצאה לאור. שר האוצר יניח אותה על שולחן הכנסת עם סיום פגרת הפסח. אם הזמן יספיק, נרצה להביא שתי הצעות החוק - הצעת חוק הרפורמה במס הכנסה והצעת חוק מס ערך מוסף, למרות שהן לא תיושמה בעת ובעונה אחת.

י. בן-מאיר:

מתי יונהג מס ערך מוסף?

מ. נוידרפר:

עושים כל ההכנות וכל המאמצים להנהיגו ב-1 באוקטובר 1975, אבל אני מוכרח

להוסיף - בלי נדר..

אשר לגביית מס - מקבלנים העובדים למען משרד הבטחון - בשנת 1968/69 ראינו שהעברת האינפורמציה ממשרד הבטחון על הקבלנים שלהם לוקה בחסר. הם לא העבירו אותה בזמן. היה מחדל אדמיניסטרטיבי. זה אחד הדברים שהביא אותנו לידי החלטה להנהיג ניכוי במקור אצל קבלני משרד הבטחון, קבלני הממשלה והעיריות. מאז הרחבנו את חובת הניכוי במקור המגיע כיום למיליארד לירות. אם יש חובה של ניכוי במקור, פקידי משרד הבטחון חייבים לנכות מס מכל ספק. אולם יש לפקיד השומה שמכות לפטור מחובה זו במקרים מסויימים. אם יש עסק שידוע שהוא מפסיד, כמו ים המלח ועוד, והוא מספק משהו למשרד הבטחון, אין טעם לנכות ממנו מס במקור ואחר כך להתזיר לו. אם יש ספקים שרק חלק קטן מעבודתם מיועד למשרד הבטחון, ניתן לפטור אותם מחובת הניכוי במקור. אם מפעל מנהל הנהלת ספרים מבקורת על ידי רואה חשבון ומשלם מקדמות כסדרון, ניתן לפטור אותו מחובת הניכוי במקור.

בשנים הראשונות, כאשר רק הנהגנו חובת הניכוי במקור - שהוא יחיד ומיוחד למדינת ישראל - פקידי השומה לא הפקידו כל כך. עכשו עושים בקורת פנימית ומקפידים שלא יהיו פטורים. גם אם ניתן פטור, אין זה אומר שהמס הולך לאיבוד. אבל הפטור ניתן רק במקרים שציינתי.

יש הוראה כללית של החשב הכללי, שהממשלה אינה יכולה לעבוד עם ספקים שאינם מנהלים ספרים. בעת המלחמה לא הייתה הקפדה מלאה על הדברים. עכשו אנו לוחמים החופעה זו.

היו"ר י. קרגמן:

ענין ניכוי מס במקור על ידי משרד הבטחון מעסיק את כולנו. אני הייתי רוצה שתנסח

את הדברים בדיוק, שהאוצר בתוך ענין מסירת עבודות לכל מיני גופים, ופירוש הדבר שהניכויים נעשים בהשתתפותו של נציג משרד האוצר; כלומר, אם אדם מקבל ממשרד הבטחון עבודה במליון לירות, לא רק הפקיד של משרד הבטחון אלא גם הפקיד של האוצר הוא בתוך הענין.

מ. נוידרפר: יש חובה לנכות במקור 7,5% . חובה זו חלה על כל משרדי הממשלה, העיריות והאוניברסיטאות. זו חובה על פי החוק, ומי שעובר עליה עלול ללכת לבית סהר. אני מניח שמשרד הבטחון אינו עובר עליה. וחובה זו חלה לא רק על קבלנים, אלא על כל ספק של שירותים וטובין. גם מאדם שנותן הרצאה בשכר במשרד הבטחון יש לנכות מס במקור. נוסף לכך משרד הבטחון מוסר לנו אינפורמציה על כל החוזרים וההסכמים שעוברים לתיקי הנישומים. לפי עניות דעתי - אלא אם יש מחדל - אנו שולטים על ההכנסות הבאות ממשרד הבטחון. 7,5% ניכוי במקור אינם כל המס. אבל הניכוי במקור משמש לנו אינדיקטור וכחוצאה מהניכוי במקור גילינו מקרים, כמו המקרה של אדם התופר "בטלדרס" לצבא.

היו"ר י. קרגמן:

זאת אומרת שיש דיווח מלא.
יש דיווח מלא על הניכוי במקור של 7,5%.

מ. נוידרפר:

אבל במשרד הבטחון לא יושב פקיד האוצר.

א. שוסטק:

אצלנו יש אדם מיוחד הדואג להזרמת אינפורמציה. יש דיווח על ענין החוזים

מ. נוידרפר:

וניהול חשבונות.

ועדת בן-שחר ממליצה, שכל האוכלוסיה חנהל חשבונות. הועדה ממליצה על תקופת מעבר של שנתיים. צוות שלנו בודק מה הם הצנפים עליהם לא נחיל חובת הדיווח עוד שנה. יחד עם לשכת רואי החשבון עיבדנו צורת ניהול חשבונות לפי גודל העסק. את ההוראות נפרסם לפני יולי, כי הן אינן מחייבות חקיקה.

היתה התחייבות של נציב מס-ההכנסה לשעבר, שהוראות אלו יובאו לאישור ועדת הכספים.

י. פלומין:

אני מוכן להביאן לידיעת הועדה. כיוון שהוראות אלו יכנסו לתקפן רק 3 חדשים

מ. נוידרפר:

לאחר פרסומן, נפרסם אותן בתאריך מוקדם יותר.

צוות מיוחד מטפל בנושא הדיווח. זה אחד הקשיים שיעמדו לפנינו מבחינה ארגונית ואדמיניסטרטיבית. היום קיימת חובת דיווח למס-הכנסה רק על עצמאים ושכירים שהכנסתם עולה על 24,000 לירות וחברות בע"מ. ועדת בן-שחר ממליצה שכל מליון המפרנסים במשק יגישו דו"חות. זאת אומרת כל פועלת בבית שאן המשתכרת 600-1000 לירות תגיש דו"ח. העצמאים רגילים בהגשת דו"ח וחייבים להגישו ב-31 באוגוסט, ובכל זאת איננו מצליחים לקבל דוחות אלא מ-80% מהעצמאים. יארך זמן רב עד שנגיע את כל המפרנסים להגיש דו"ח למס הכנסה.

צוות מיוחד בוחן נושא הקופות הרושמות. שמעתי ששני יבואנים החלו בייבוא קופות רדשמות. כוון שקופות אלו תהיינה טובות גם לצורך מס ערך מוסף, אנו מצדנו נפחית מס הקניה על קופות רושמות.

גם במכס יש עיוותים. יש פירמות המנצלות לרעה סעיף 624 הנותן פטור על יבוא חמרי גלם לייצור בטחוני. על חמרי גלם לייצור גדרות תיל יש מכס. משרד הבטחון מוציא תעודה, שכך וכך חמר יכול היצרן לייבא בלי מכס. בהזדמנות זו מביא היצרן כמות נוספת של חמר גלם ומוכר אותה לשוק הפרטי. ענין זה מקיף עשרות מליוני לירות. הוצאנו צו המבטל סעיף זה. והיום ספק של משרד הבטחון צריך לשלם מכס.

רשמתי לפני משאלתו של יושב-ראש הועדה

בענין אגרות הבנקיום. כיוון שאני מכהן כיושב-ראש ועדת האגרות, אכנס את הועדה ונפעל בנושא זה.

אשר להעלמת הכנסות, לפי עניות דעתי

מבחינה מוסרית חמור הוא להחליט על הלבנת ההון השחור. ולפי עניות דעתי, אין צורך לעשות זאת. המדיניות המוצהרת שלנו מימים ימימה היא, שכל אדם ש"לוחץ" לו, יכול לבוא ולהתוודות, ואז הוא ישלם את המס בלי מאסר. היו כמה מקרים כאלה. אני משוכנע שלקראת הבהגת הרפורמה, יגדל מספרם. כאשר אדם יתחיל לנהל פנקסים, צריך שיהיה לו מאזן פתיחה.

ועדה מיוחדת בוחנת את הנושא. והרגשות

מאד מעורבים בנושא זה. יכול להיות שהפתרון יהיה, שמי שיבוא ויבקשו להלבין הוננו, ישלח את המס לפי השיעורים החדשים.

י. בן-מאיר: יש בזה עיוות מוסרי.

מ. נוידרפר: אינני רוצה להגן על כך. אבל אם אנו רוצים להתחיל מנקודה חדשה, אנו רוצים שאנשים ינהלו ספרים ולא ימשיכו לסחוב את ה"פעקל" של ההון השחור. הם ישלמו 87% מס. אחרי מלחמת ששת הימים הכרונו על הלבנת ההון השחור וקבענו שהמלבנים הונם השחור ישלמו 25%.

אשר למקדמות, המקדמות מבוססות על שנת 1973 וברוב המקרים על שנת 1972. בל נשכח שערך הכסף ירד. לגבי המקדמות נצאג לפי השיטה הקיימת מקדמת דנא - מי שירצה יוכל להראות לפקיד חשומה שבשנה השוטפת הכנסתו ירדה ופקיד חשומה יקטיף את המקדמה.

אשר להצעתו של חבר הכנסת פלומין לגבי מס רכש על דירה שניה, אינני יודע מדוע אנו צריכים לפטור בעלי דירה שניה מתשלום מס רכש.

לגבי הקילה מינהלית על מס מלאי, דנו על כך בוועדת הכספים ונאמר, שאם שווי המלאי ירד אחרי הפיחות, יובא הדבר בחשבון.

תיקו של שכיר שהעלים הכנסה של 12 מליון לירות נמצא במחלקת החקירות.

אשר לעריכת בקורות לפי דגמים מייצגים, זוהי אחת מהמלצותיה של ועדת בן-שחר. למעשה אנחנו העלינו רעיון זה לפני ועדת בן-שחר. גם ההצעה שקבלן לא יוכל להשתתף במכרז אם לא יביא חעודה ממס הכנסה, כלולה בהמלצות ועדת בן-שחר.

חבר-הכנסת שחל, הסכומים המופיעים בתחזית ההכנסה לשנת 1975 הם חוצאה של העלאות המחירים האחרונות של בלו על דלק והעלאת מסים אחרים.

היו"ר י. קרגמן: ביצוע הרפורמה יחייב תיקונים רבים בחוקים קיימים. אני מבקש מינהל הכנסות המדינה להמציא לנו את החמר הכרוך בכך בהקדם על מנת שנוכל ללמוד אותו.

ב. חוק מס רכוש וקרן פיצויים - קביעת סכום ניכוי מן השווי של דירת מגורים; חוק מס רכוש וקרן פיצויים - קביעת סכום מכסימלי לשווי כל נכסיו של בעל נכס לצורך סעיף 40(ה); פטור ממס רכוש לפי סעיף 40(ד) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א - 1961.

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף האחרון בסדר-היום של ישיבה זו - חוק מס רכוש וקרן פיצויים - קביעת סכום ניכוי מן השווי של דירת מגורים; חוק מס רכוש וקרן פיצויים קביעת סכום מכסימלי לשווי כל נכסיו של בעל נכס לצורך סעיף 40(ה); פטור ממס רכוש לפי סעיף 40(ד) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א - 1961.

מ. נוידרפר: כידוע לחברי הועדה, הקפאת מס רכוש מסתיימת השנה. ומס הרכוש יעלה בהתאם להערכה החדשה. מכסימום תוספת המס יכולה להגיע ל-20%. היות והיום קיים פטור, אנו מעלים סכום הפטור עד 120,000 לירות.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע לקבל צו לקביעת סכום מכסימלי לשווי כל נכסיו של בעל נכס לצורך סעיף 40(ה) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים תשכ"א-1961; וצו לענין קביעת סכום מכסימלי לשווי כל נכסיו של בעל לענין סעיף 40(ה) כפי שהם מוצעים.

לגבי צו פטור ממס רכוש לפי סעיף 40(ד) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א - 1961, המתייחס לבעלים של בניינים

המושכרים בשכירות מוגנת, אני מציע להעלות את סכום הפטור ל-15,000 לירות במקום 14,000 לירות, הסכום המוצע על ידי האוצר.

הצעת יושב-ראש הועדה, חבר-הכנסת קרגמן, נתקבלה

צו בדבר קביעת סכום מכסומלין לשווייץ כל נכסיה של בעל נכס לצורך סעיף 40(ה) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961, כפי שהוצע על ידי האוצר - נתקבל

צו בדבר קביעת סכום ניכוי מן השווי של דירת מגורים, כפי שהוצע על ידי האוצר - נתקבל

צו בדבר פטור ממס רכוש לפי סעיף 40(ד) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961, בתיקון שנתקבל - העלאת סכום הפטור להעמדתו על 15.000 לירות - נתקבל

הישיבה נעולה.

הזו"ר י. קרגמן:

הישיבה ננעלה בשעה 13.00